

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in tožil se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 26. aprila 1937

Cena posamezni številki din 150

Država kot podjetnik

Kakor v mnogih drugih državah, tako se opaža tudi v naši, da država vedno bolj posega v zasebno gospodarstvo, in sicer ne le kot nadzorna oblast, temveč tudi kot konkurent in podjetnik. Tako imamo pri nas že državne tvornice za svilo, za izdelovanje preprog, jeklarne in železarne, celo vrsto državnih denarnih podjetij, da je država že za celo vrsto gospodarskih panog eden najmočnejših podjetnikov.

Zalibog pa je to poseganje države v zasebno gospodarstvo le v redkih primerih tudi gospodarsko dobro. Tako je n. pr. izven vsakega dvoma, da je monopolsko stališče, ki si ga z vso doslednostjo prisvaja državna tiskarna, vse prej ko dobro. Državna tiskarna sicer povečuje svoj obrat in zida z denarjem vseh davkoplačevalcev celo reprezentativno palačo v Beogradu, zato pa se v provinci množi število brezposelnega grafičnega delavstva ter pada davčna moč tiskarn. Kakšen smisel ima vendar državni monopol na šolske zvezke, če pa je posledica tega monopola samo ta, da so šolski zvezki slabši in dražji, domače tiskarne pa ob svoj zaslužek!

Prav tako ni gospodarsko dobro, če je napredek državnih denarnih zavodov zvezan z istočasnim nazadovanjem zasebnih. Državni denarni zavodi nikdar ne morejo opravljati vseh teh funkcij, kakor zasebni denarni zavodi. In ni slučaj, če tuji kapital najbolj prdira v našo državo baš sedaj, ko je zasebno denarništvo na tleh. Kdo pa naj sploh nastopa proti tujemu kapitalu, če so domači denarni zavodi brez vsake akcijske sposobnosti?

Na drugi strani pa vidimo, da državno poseganje v zasebno gospodarstvo domačim podjetjem sicer zelo škoduje, niti najmanj pa tujim. Zakaj ni vendar država sama ustanovila tvornico za predelavo bakrene rude, mesto da je ta posel popolnoma prepustila proti bogatim privilegijem borski družbi. Zakaj se država sama ne loti baš najbolj lukrativnih poslov, ki so danes v rokah tujih družb? Baš to bi moral biti glavni namen vsakega državnega podjetja, da država prevzema posle, ki jih zasebno gospodarstvo zaradi pomanjkanja kapitala ne zmora. Namesto tega pa vidimo, kako ravno obratno država prevzema posle, ki so jih domača podjetja uspešno izvrševala, dočim so tuja velepodjetja pred državno konkurenco popolnoma varna.

Uveljavljanje države v gospodarstvu bi moralo biti domačim podjetjem v oporo in v korist, dejansko pa jim je v škodo. To zlasti občutijo tudi naši obrtniki. V večini državnih kaznilnic, v mnogih državnih zavodih se opravljajo dela, ki bi morala biti pridržana obrtnikom! Saj je res, da je treba kaznjence zaposlovati! Toda zakaj baš na ta način, da škodujejo davkoplačevalcem? Zakaj pa se ne uporabljajo kaznjenci za javna dela? Zakaj se z njimi ne regulirajo reke, grade ceste in izvršujejo razna melioracijska dela? Vsa ta dela bi se s kaznjenci silno pocenila, a poleg tega bi bilo konec onega šušmarstva, ki ubija domačo obrt in tudi domačo trgovino! Na vsak način je zato treba uveljaviti načelo, da se smejo usta-

navljati državna podjetja samo takrat, kadar niso v škodo domačim podjetjem, temveč v njih podporo. Država naj konkurira velikim tujim podjetjem, če že misli, da mora tudi kot podjetnik posegati v gospodarsko življenje.

Ce pa ima ustanavljanje državnih podjetij tudi fiskalni namen, potem naj bo ta tudi v resnici dosežen. Prav zelo pa dvomimo, da bi bila državna uprava danes na tej višini, da bi ta namen tudi mogla doseči. Dejansko tudi vidimo, da je vse polno državnih pod-

jetij pasivnih in da bi bila država na boljšem, če bi ta podjetja darovala komur koli. Potem ji vsaj ne bi bilo treba letno doplačevati izgube. V mnogih podjetjih se ta izguba sicer prikriva na vse načine, ker so pač nekateri posamezniki interesirani na tem, da ostanejo ta podjetja. Toda tudi tega prikrivanja izgube mora biti konec in zato mora obveljati pravilo, da mora vsako državno podjetje plačevati iste davke ko zasebno, plačevati iste prevoznine in druge takse ter tudi plačevati delavstvo

tako ko druga podjetja. Po popolnoma istih pogojih ko zasebna podjetja morajo delati državna in samo lista, ki tudi po teh pogojih dosega čiste dobičke, imajo tudi pravico do obstoja. Vsa druga pa se morajo likvidirati!

Samo po tem pravilu bo država pravilno opravljala svojo funkcijo kot podjetnik, samo v tem primeru je ta njena funkcija tudi gospodarsko upravičena. Če nočemo zapravljati denarja davkoplačevalcev, potem moramo to načelo na vsak način rigorozno spoštovati.

podjetja odvzemati od novega večjega podjetja električni tok, ako je cena toka najmanj 10% nižja od njihovih lastnih produkcijskih stroškov.

13. Preseneča mnogobrojna intervencija in kontrola nadzornih oblasti, ki se pojavlja po načrtu zakona na vsak korak. Regulira se ne samo vprašanje izdajanja dovoljenj, marveč tudi vprašanje trajanja dovoljenj, določitev območja, pravica na daljnovid in pravica na razlastitev ter se poleg dovoljenja za pogonsko silo in dovoljenja za proizvodnjo električne energije v vseh detajlih regulira še posebej tudi vprašanje odobrenja za zgradbo električne naprave in končno dovoljenje za obratovanje podjetja. (Koliko prilike za samovoljnosti birokracije! Op. ured.)

14. Pozdraviti je odredbo § 48., ki določa, da morajo električna podjetja, ki proizvajajo električno strujo, uporabljati pogonske surovine domačega izvora in da sme le izjemoma ban dovoliti izjeme od tega načela. Istotako je važna odredba, da se po določenih pogojih stavlja električna energija vsem vrstam potrošnikom na razpolago. Nadalje je določeno, da ne sme električna centrala staviti kot pogoj za dobavo struje, da bi smela samo ona oz. od nje pooblaščen tretja oseba izvrševati instalacijska dela in dobavljati material.

15. Tarifa in cene za električno energijo se odobravajo že obenem z izdajanjem dovoljenja za osnovanje podjetja. Podrobni predpisi določajo, da je treba tarifo preizkusiti tako, da bi nudila možnost čim večjega konsuma električne energije. Zato naj bi se oziralo na proizvodne stroške, kakor tudi gnotni položaj in razmere konsumentov, seveda ob primerni rentabilnosti in amortizaciji podjetja. Nekoliko več težav bo povzročila odredba, da mora elektrarna sama od sebe ali na zahtevo občine znižati svojo tarifo, ako se vrednost elementov, ki služijo kot osnova za določanje cen električnega toka, zmanjša za več kot 15%.

16. § 62 daje v svrhu pospeševanja elektrifikacije za centrale, ki se bodo zgradile v bodočih 10 letih po uveljavljenju zakona in bodo bazirane na domača pogonska sredstva, davčne olajšave s tem, da se jim bo po določeni lestvici na dobo od 10 do 20 let odpisal alikvotni del, in sicer od 10 do 50% pridobinskega oziroma družbenega davka. Ako se obstoječa podjetja razširijo in modernizirajo, se jim bodo za del investicij istotako priznale davčne olajšave v navedeni obliki. Ona podjetja, ki že uživajo davčne olajšave v § 77. zakona o izkoriščanju vodnih sil, seveda teh olajšav iz § 62. zakona o električnem gospodarstvu ne bodo deležna. Dalekosežnega pomena za naše banovinske in komunalne finance pa bo uzakonitev določbe zadnjega odstavka tega paragrafa, ki pravi, da se električni tok, ki se porablja za katere koli namene, ne sme obremeniti z nobenim samoupravnim davkom, doklado ali trošarino bodisi banovinsko, mestno ali občinsko. Seveda predvideva tudi ta načrt osnovanje posebnega fonda za pospeševanje elektrifikacije, ki naj se osnuje pri vsaki banovini in v katerega bi se poleg kazni iz § 66. stekala redna dotacija iz banovinskega

Novi načrt elektrifikacijskega zakona nesprijemljiv

Iz referata zborničnega svet. dr. Cirila Pavlina na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI

Novi načrt zakona o pospeševanju in izkoriščanju električne energije, ki ga je izdelalo gradbeno ministrstvo, je Zbornica šele pretekli teden prejela v izjavo. Kljub kratkemu času pa je mogel zbor. svet. dr. Pavlin že na zadnji plenarni seji Zbornice podati obširen referat o tem načrtu, ki je zlasti za Slovenijo popolnoma nesprijemljiv. V glavnem je označil dr. Pavlin načrt tako-le:

Načrt je zelo obsežen in ima 13 poglavij in 72 členov, dočim jih ima podobni nemški zakon le 20. Ze to dokazuje, da so šli pri nas mnogo dalj, ko v Nemčiji, čeprav se naša drž. uprava ne more z nemško niti primerjati.

Tendenca načrta je, da se uvede v vse električno gospodarstvo določena načela in da se odpravi sedanji liberalizem glede ustanavljanja elektrarn in razdeljevanja električne energije. Pri tem se uvaja dosledno prvenstvena pravica do električnih koncesij državi, nato samoupravam in šele potem privatni iniciativi, če namreč javna telesa niso več zainteresirana na novi koncesiji.

S stališča bolj smotrenega izkoriščanja električne sile in preprečenja vseh kapitalističnih ekscesov se na vse zadnje more to načelo tudi zagovarjati, vendar ima ta sistem tudi svoje temne strani. Predvsem ne daje novi načrt zadostnega jamstva, da se preveliki vpliv birokracije ne izraža v malenkostnem šikaniranju in oviranju zasebne iniciative in podjetnosti.

Ena značilnosti novega načrta je namreč tudi ta, da omogoča zelo dalekosežno poseganje uprave v električno gospodarstvo in da zelo omejuje sedanjo svobodo, kar bi

zlasti za Slovenijo moglo imeti zelo nevarne posledice.

Največje električne centrale v Jugoslaviji so večinoma v rokah tujih kapitalističnih družb, ki deloma niso niti izpolnile pogojev, ki so bili dogovorjeni ob sklenitvi pogodb, kakor n. pr. družbe »Dalmatiennes«. Pravni in fiskalni režim tega podjetja z vsemi velikimi privilegiji, ki jih ima ta družba, pa je urejen s posebno uzakonjeno uredbo, ki bi še nadalje ostala v veljavi. Načrt torej v najbolj važni točki ne daje pričakovane učinka.

V vsej državi je komaj 5% vodnih sil izkoriščanih. Kako pa more smotrna politika s cenami električnega toka dati dobre rezultate, nam kaže Karlovac, ki je s svojo ceneno pogonsko silo pritegnil v svoje mestno območje okoli 50 industrijskih podjetij! (Zakaj Ljubljana ne posnema tega zgleda? Op. ured.)

Slovenija je začela že pred 50 leti posvečati svojo skrb električnemu gospodarstvu. Nastale so deželne elektrarne, nastala je Fala in nastalo je polno manjših elektrarn na zadrugi podlagi. Na te elektrarne je pač treba gledati malo drugače in se jih ne sme ovirati s pretiranimi formalističnimi predpisi. Poleg tega imamo razne mešane obrate. V okvir novega načrta spadajo ti le, če prodajajo nad 10 kilovatov proizvedene energije. Ali je ta meja za naše razmere res prava?

Načrt tudi ne obsega elektrarne za radiofonijo in televizijo, elektrarne železnic in rudarskih podjetij, mobilne elektrarne, one za znanstvene svrhe ter elektrarne industrijskih podjetij, če ne oddajajo zasebnim strankam več ko 10 kilovatov.

Kaj določa načrt

Če bi bil sprejet novi načrt, potem bi nastale te posledice:

1. Pred uveljavljenjem načrta izdane koncesije bi ostale v veljavi razen onih, ki so bile izdane na nedoločen čas.

2. Slednje bi se morale prilagoditi § 8. novega načrta.

3. Če ni v koncesiji izrečno navedena količina energije in območje, ki pripada centrali, velja ta koncesija le za dejanski obseg podjetja ob uveljavljenju načrta.

4. Koncesije samoupravam ostanejo v veljavi, toda v 6 mesecih morajo zaprositi za določitev njih območja.

5. Obstoječe centrale dobivajo ob uveljavljenju zakona pravico elektrovida v smislu odredb § 32. za vse dosedaj odobrene in obstoječe elektrovide in transformatorske naprave.

6. Na podlagi zasebnih pogodb pred uveljavljenjem zakona dogovorjene cene električne energije se morejo na zahtevo ene od interesiranih strank izpremeniti v smislu odredb § 58.

7. Za elektrarne in naprave v gradnji, za katere so bili načrti že odobreni, ne bodo veljale odredbe novega zakona.

8. V bodoče bomo imeli te vrste

električnih central: podjetja, ki so last države ali banovine, katerih dovoljenje se bo glasilo na neomejeno dobo, občinska in zasebna podjetja z določeno dobo trajanja ter končno tuja podjetja.

Razpored trajanja dovoljenja, ki ga predvideva § 8. ne more vzdržati stvarne kritike. Zadostovali bi dve kategoriji časovne omejitve električnih podjetij, nikakor pa ne več. To smatramo tudi za neumestno administrativno intervencijo.

9. Tujim podjetjem in inozemcem se bodo dajala s soglasjem trg. in gradbenega ministra ter inspekcije državne obrambe dovoljenja po posebnih pogojih, katere bo za vsak konkretni primer predpisal ban. Tudi v bodoče torej ne bomo imeli enotnega režima v električnem gospodarstvu, ker bodo pogoji za tuja podjetja lahko v vsaki banovini različni. Poleg tega so tuja podjetja, kakor »Dalmatiennes«, dosegla celo posebno uzakonjenje njihovih koncesijskih listin, ki jim daje veličinske privilegije. Tudi se mora pomisliti to, da bo na banovini v bodoče še jačja kolizija interesov, ker bo po tem zakonu skoro vsaka banovina imela svoja električna podjetja ter bo pri presojanju prošnji za dovoljenja, ki jih bodo vložili privatni interesenti, prejudicirana kot konkurent.

10. Zakon predvideva in dopušča tudi mešana podjetja, kjer je poleg države ali banovine udeležen tudi privatni kapital. Tem se dovoljujejo olajšave samo tedaj, ako je država oz. banovina nadpolovični lastnik podjetja. Ta odredba je v očitnem neskladu s prejšnjimi določbami, ki govori o prvenstvu države, oz. samouprav.

11. Poleg prednostnih pravic države in samoupravnih edinic pri izdajanju koncesij predvideva § 6. načrta tudi med privatnimi podjetji prednostne koncesionarje in označuje kot take lastnike izvora naravne pogonske sile ali pa koncesionarje za izkoriščanje vodnih sil.

12. Zelo važne so odredbe § 7., ki regulira vprašanje, ako se na območju malih elektrarn pojavi naenkrat projekt večjega stila. Tu daje načrt obstoječim pravico, da se v treh mesecih izjavijo, ali bi bili sami pripravljeni osnovati tako podjetje, v katerem primeru morajo v nadaljnjih šestih mesecih zaprositi za koncesijo. Ako odgovorijo negativno, morajo manjša

budžeta in del dohodkov državne trošarine na električni tok.

17. Kot posvetovalni organ ministrstva za gradbe in ministrstva trgovine in industrije predvideva § 64. osnove posebnega elektrotehničnega sveta v Beogradu kot centralnega foruma in banovinskih elektrotehničnih svetov za vprašanje elektrifikacije v banovini. Glavni elektrotehnični svet bi imel največ 27 članov, ki bi jih postavljali gradbeni minister iz vrst predstavnikov gospodarskih resorov, zastopnikov banskih uprav in predstavnikov gospodarskih in inženirskih zbornic ter zveze električnih podjetij. Banovinski sveti pa bi imeli največ 13 članov, ki bi jih postavljali ban-

nih krajih. Pritožbe radi kontrole cen naj bi šle pred redno sodišče in ne pred razsodišče. Cene za velekonsumente imajo ostati stvar privatnih pogodb in je tu vmešavanje države v tarifno politiko podjetij neumestno. Inspekcija električnih naprav pomenja za elektrarne novo breme. Istotako tudi obveza dajanja posebnih podatkov za statistike.

Konferenca je nadalje ugotovila, da je več točk novega osnutka, posebno §§ 55. in 69. v nasprotju z določbami zakona o izkoriščanju vodnih sil.

Postopek z opcijo in odrejeni dolgotrajni roki bodo dekurajirali

privatne interesente, ker po predvidenem postopku bo tak načrt prišel šele po poldrugem letu ali dveh letih prvotnemu predlagatelju nazaj v izvršitev.

Odredba, da se morajo električne centrale za javno razsvetljavo in pogon razširiti, ako minister za promet to zahteva, je v sedanjih nepreciznosti preveč dalekosežna. Predpisi o normah niso potrebni, ker veljajo pri nas na podlagi uredbe ministrstva za gradbe iz leta 1926. norme društva nemških elektrotehnikov. Odredba glede revizije in prilagoditve pravic obstoječih elektrarn je v nasprotju s splošnim načelom varova-

nja pridobljenih pravic. Tudi je določba, da se lahko koncesija odzveže, ako neko podjetje ne bi privolilo v spojitve z drugim podjetjem, pretirano brezobzirna, ker so lahko pogoji glede spojitve v konkretnem primeru nesprejemljivi.

To so bili najvažnejši ugovori, ki jih je ugotovila konferenca in na podlagi katerih bi bilo treba tudi sam načrt zakona spremeniti, ako se želi prilagoditi našim stvarnim potrebam in razmeram brez nasilnih reform in v skladu z načeli, ki so dosedaj veljala za gospodarsko aktivnost in podjetniški interes.

Politične vesti

Predsednik bolgarske vlade Kjuševanov je izjavil, da so vse vesti o vstopu Bolgarske v Balkansko zvezo se mnogo prezgodnje. Bolgarska svoje dosedanje politike še ne more spremeniti.

Francoski vojni minister Daladier je bil te dni v Londonu, da razčisti francosko-angleške odnose z ozirom na proglasitev popolne belgijske nevtralnosti. Skušal je doseči popolno angleško-francosko vojaško zvezo. Kakor pišejo angleški listi, se mu to ni posrečilo.

Komunike, ki je bil izdan o beneškem sestanku Mussolinija s Sušnikom pravi med drugim, da sta oba državnik v največjem prijateljstvu proučila vsa zunanja politična vprašanja, ki zadevajo obe državi in ugotovila popolno soglasnost. Znova sta ugotovila ugodne rezultate rimskega pakta ter popoln sporazum z Madjarsko. Oba državnik sta prepričana, da bo sodelovanje Avstrije in Italije tudi omogočilo konsolidacijo razmer v Podonavju. Dr. Sušnik je še posebej opozoril na važnost intenzivnega gospodarskega sodelovanja obeh držav. Končno sta ugotovila oba državnik, da sta sporazuma med Avstrijo in Nemčijo ter med Italijo in Nemčijo ko tudi pred kratkim sklenjeni jugoslovansko-italijanski dogovor v korist splošnega miru v Evropi.

Dr. Sušnik se je v svojem razgovoru z Mussolinijem dotaknil tudi vprašanja nemške manjšine na Tirolskem. Zdelo se je, da bi dobila ta manjšina iste pravice, ki jih je dobila jugoslovanska s sklenitvijo beograjskega sporazuma.

Mussolini pa je dr. Sušniku svetoval, da v vlado pritegne tudi nekaj vidnih narodnih socialistov, da bi se s tem onemogočila narodno-socialistična propaganda proti dunajski vladi.

Precej soglasno pa se od velikih listov poudarja, da je Mussolini v razgovoru s Sušnikom polagal posebno važnost na to, da se os Berlin-Rim čim bolj utrdi. Zato ne priporoča Mussolini, da bi se Avstrija naslonila na Češkoslovaško. V Berlinu tudi upajo, da se je Mussoliniju posrečilo prepričati dr. Sušnika, da bi bilo za avstrijsko vlado škodljivo, če bi se preveč ozirala v Prago. Iz vsega je jasno, da se politični položaj avstrijske vlade z beneškim sestankom ni ravno utrdil.

Italijanski listi poročajo, da bodo narodni socialisti v kratkem vstopili v avstrijsko vlado. Gayda dostavlja, da ta vstop ne bo neposredna posledica beneškega sestanka, temveč se je ta vstop že prej pripravljali. Avstrijski listi pa nič ne poročajo o tem vstopu hitlerjancev v vlado. Očividno dunajskim vladnim krogi da vstop tudi ne bi bil prijeten, ker bi se v tem primeru Avstrija komaj še mogla ubraniti objema Nemčije.

V Franciji so zelo razočarani, ker je dr. Sušnik v Benetkah popolnoma popustil in je popolnoma zmagala os Rim-Berlin. Inicijativa praške vlade, da bi podonavske države vodile svojo lastno politiko, je s tem doživela velik neuspeh. Sploh se vidi, da je bila glavna tendenca Mussolinija, da prepreči sporazum med Dunajem in Prago.

Dunajska policija je odkrila nelegalno narodno socialistično organizacijo na Dunaju. Nad 20 oseb je bilo aretiranih. Znova se naglašja z Dunaja, da ne more biti govora o vstopu hitlerjevcev v avstrijsko vlado.

Ital. zun. minister Ciano odpotuje dne 28. aprila v letalu v Tirano, kjer ostane 2 dni. Ponovno se zadržuje, da je njegovo potovanje popolnoma v skladu z jugoslovanskim stališčem.

Na banketu, ki ga je priredila romunska vlada na čast poljskemu zun. ministru Becku, je rom. zun. minister Antonescu naglasil v svoji zdravici, da romunsko-poljsko zavezništvo temelji na spoštovanju mej, ki so nedotakljive. Z mednarodnim sodelovanjem naj se utrdi mir. Mednarodno sodelovanje pa naj da vsaki državi tudi občutek varnosti. To so temelji poljsko-romunskega zavezništva.

Beck je v svoji zdravici dejal, da se opaja v Evropi gibanje, ki hoče s skupno metodo zavarovati mir. Sporazum med Poljsko in Romunijo temelji na realistični presoji situacije. Zavezništvo med obema državama je izraz stalne potrebe, ne pa kakšnih trenutnih želj. Prepričan je, da bo miroljubno delo obeh držav dalo dobre rezultate.

Neki ameriški državljani Helmut Hirsch je baje hotel napraviti atentat na Hitlerja. Bil pa je prijet in obsojen na smrt. Sedaj pa je ameriška vlada intervenirala in zahteva, da pride Hirsch pred redno sodišče.

Napake načrta

Z ozirom na važnost vprašanja je zbornica sklicala posebno konferenco, ki je bila v sredo dne 14. aprila. Kljub razmeroma kratkemu času je že ta prva konferenca pokazala, da je kos težki nalogi in je glede vseh najvažnejših točk odredila svoje stališče.

Predvsem je konferenca zavzela stališče napram vsebini spremnega dopisa, ki ga je zbornica ob enem z načrtom poslal gospod ban dravske banovine.

Gospod ban je mnenja, da ne bi bilo potrebno, da se donša specialni zakon za ureditev elektrotehničnega gospodarstva, ker bi zadostovalo, da se vprašanje uredi z novelizacijo obrtnega zakona. Z ozirom na to ugotavlja zbornica, da so obrtnopravna vprašanja, ki zadevajo proizvajanje in razpečevanje električne energije in oddajanje toka ter postopek za podelitev zadevne obrtne pravice za postavitev naprav že urejena v § 60., točka 3., § 107., točki 25. in 53., odstavek 1. in 4. obrtnega zakona in torej ni stvarne potrebe, da bi se te obrtne pravice menjale. Nasprotno vztrajamo na teh določbah obrtnega zakona tudi glede obravnavanja dovoljenj za podjetja, ki nimajo lastne centrale in glede postavljanja vodov za podjetja z lastno centralo.

Posebno poudarja zbornica, da je treba za industrijske centrale, katerim se dajejo dovoljenja po določbah § 60/4 in 61/3 o. z. po svobodni oceni, tudi vnaprej zadržati ta režim in jih ne kaže omejevati na način, kakor je to predvideno v § 2. in 3. novega osnutka. Zbornica se je izjavila tudi proti uvajanju prednostnih pravic pri konkurenčnih projektih, ker lega pojma obrtni zakon ne pozna. Vprašanje je urejeno že v zakonu o izkoriščanju vodnih sil. Zapadanje v korist javne uprave po izteku koncesije pri kaloričnih centralah sploh ni motivirano in bi tvorilo nevarno precedenco. Tudi stojimo na stališču, da more biti sodelovanje električnih central v smislu dopolnjevanja toka samo predmet svobodnega sporazuma.

Casovno omejevanje koncesij je novost, ki ni v interesu pospeševanja privatne iniciative in gospodarskega napredka. Nevzdržno je tudi stališče, da zapadejo po izteku koncesije elektrarne brezplačno v javno last, ker bi bila taka odredba v nasprotju z določbami ustave ter pomenila nevarno precedenco privatne svojine.

Nadalje je glede električnih svetov stališče gospodarskih krogov, da bi morali taki sveti biti sestavljeni iz tehničnih in gospodarskih strokovnjakov in praktikov, ki naj jih delegirajo zbornice, inženirske komore in strokovna združenja.

Odredbe glede kontrole in revizije cen ne bodo pospeševalno vplivale na podjetništvo. Tudi ne bi bilo pravilno, da ugasne pri elektrarnah koncesija, ako še niso amortizirane. Davčne olajšave predvideva načrt samo za nove instalacije. Treba pa bi jih bilo razširiti tudi na pasivne investicije pri že obstoječih elektrarnah, kakor so zgradbe daljnovodov v gospodarsko manj razvitih in pasiv-

Ne pretiravajte! Beseda o slovenski gospodarski „avtarkiji“

Tu in tam se čujejo iz Zagreba na naslov nas Slovencev bratski opomini proti nekaterim pojavom v Sloveniji, ki da morajo škodovati ne le slovenski industriji, temveč tudi tujskemu prometu v Sloveniji. Tako govori o tem tudi zadnji »Jugoslovanski Lloyd«, ki ga preveč visoko cenimo, da ne bi na njegove opomine odgovorili. To tem bolj, ker »Jugoslovanski Lloyd« svoje opomine tudi konkretizira.

Tako pravi, da se v zadnjem času slišijo od zastopnikov slovenskega gospodarstva vedno bolj pogosto glasovi o nekem samostojnem slovenskem gospodarstvu. Nadalje, da se pojavljajo v slovenskih listih celo članki, ki proglašajo srbohrvatski jezik kot tuj jezik. In končno se je na Štajerskem začela gonja proti vinom iz Banata in Dalmacije.

Naj nam oprostijo »Jugoslovanski Lloyd«, če vse te njegove očitke ne moremo označiti za resne in če se čudimo, da jih objavlja tudi on, ki bi kot gospodarski list moral razmere bolje poznati.

Tako je vendar za vsakega gospodarskega človeka silno razumljiva propaganda štajerskih vinogradnikov proti banaškemu in dalmatinskemu vinu. Kleti štajerskih vinogradnikov so polne, v Mariboru, Ljubljani in drugih mestih pa se toči v največji meri ceno dalmatinsko in banaško vino. Ali je res čudno, če bi hoteli štajerski vinogradniki kar proglasiti bojkot cenejših dalmatinskih in banaških vin? Toda to je le njih zahteva, ki pa je še vedno ostala neuslišana in tudi s pritrilom vseh onih številnih Slovencev, ki pijejo dalmatinska in banaška vina. Iz samoobrambenega gibanja štajerskih vinogradnikov delati neko veliko politično zadevo, res ni resno! Naj samo »Jugoslovanski Lloyd« preudari, kakšen vik in krik bi zagnali dalmatinski vinogradniki, če bi zaradi vina iz Slovenije ostale njih kleti polne neprodanega vina! Saj smo podobne pojave tudi že doživeli in doživeli! Zato pa nikar ne pretiravajte in ne delajte iz muhe slona! Kljub zahtevam štajerskih vinogradnikov bo Slovenija še nadalje ostala dobra odjemalka banaških in dalmatinskih vin, čeprav bi bilo gospodarsko zelo priporočljivo, da bi se enkrat odkrito pogovorili, če je to kvarjenje cen res v korist banaškim in dalmatinskim vinogradnikom!

Prav tako malo resen je drugi očitek. »Jugoslovanski Lloyd« dobro ve, da naš preprost človek ne razume dobro uradnega spisa v srbohrvaščini, zlasti če je pisan v cirilici. Takšni spisi pa se nam v Sloveniji vsiljujejo! Iz nekaterih uradov sploh slovenskih dopisov nikoli ne dobimo! Naš človek je zaradi tega prikrajšan tudi materialno! Posebno pa se to občuti na šolah. Vsiljujejo se nam srbske knjige, ki so slabe in za nas popolnoma nerabne. Ne glede na to, da so zaradi tega tudi vse naše tiskarne silno oškodovane. Še zelo mnogo bi mogli o tem povedati! In če nastaja proti temu zapostav-

ljanju slovenskih pravic reakcija, ali se more objektivno misleč človek čuditi! Vendar ni greh, če Slovenci zahtevajo, da se njih osnovne in ustavne pravice spoštujejo! Naj bi v zvezi s tem samo omenili, s kakšno rigoroznostjo pazijo v Zagrebu, da se ohrani razlika med srbskim in hrvaškim narečjem! In prav to delajo v Beogradu! In baš od tu naj prejema mi lekcije o naši jugoslovanski skupnosti! Mi Slovenci? Gospoda, ne pretiravajte!

In sedaj še beseda o slovenskem gospodarstvu! Če čisto objektivno presojava razvoj dogodkov, potem moramo reči, da so besedo o slovenskem gospodarstvu ustvarili davkarji in pa oni, ki so se na vse pretege trudili in se še trudijo, da bi slovensko industrijo docela demontirali. Davčna praksa je v Sloveniji tako ostra ko nikjer v državi. Slovenija prispeva zato v skupno državno blagajno še enkrat toliko, kakor pa bi morala po številu svojega prebivalstva. Iz državne blagajne pa dobiva najmanj še enkrat manj, kakor bi morala dobivati. Proti temu zapostavljanju je nastal v Sloveniji odpor in ta reakcija je ustvarila tudi besedo o slovenskem gospodarstvu! Zopet je krivda drugod, ne pa pri Slovencih.

Sicer pa: Ali je res greh, če bi Slovenci govorili o svojem gospodarstvu? Ali Slovenci svojega gospodarstva sploh ne bi smeli imeti?

Pa še eno vprašanje! Ali je sploh kdo v državi pokazal takšno vnuemo za sodelovanje pri vseh skupnih vprašanjih ko Slovenci! V vseh stanovskih stvareh, v vseh gospodarskih vprašanjih in tudi v vseh kulturnih so Slovenci vedno radi in iskreno sodelovali! Nikdar niso

Slovenci bili vzrok, da bi katera koli skupna akcija propadla! Prihajati tu z očitki, ni že neresno, temveč že naravnost krivično!

Končno še beseda o tujskem prometu! Ni baš bratsko, če se vedno ponavlja, da bo nastal bojkot slovenskih letovišč, če ne bodo Slovenci vedno plesali tako, kakor drugi godejo. Toda vsaka palica ima dva konca in v Hrvatskem Primorju in v vsej Dalmaciji bi bili zelo prizadeti, če bi izostali slovenski gostje!

Podobno je tudi z grožnjami slovenski industriji. V Sloveniji je ta še kolikor toliko v slovenskih rokah! A v čigavih rokah je ona industrija izven Slovenije?! In kako plačuje slovenska industrija svoje delavce in kako jih plačuje druga! Ali je res v skladu z jugoslovansko mislijo baš slovenski industriji delati vedno nove ovire? Ta prikrita grožnja z bojkotom bi v gospodarskem glasilu pač ne smela zagledati belega dne!

V vsakdanjem življenju se marsikaj pripeti, kar ni čisto dobro in zdravo! Tako je tudi mogoče, da je večini kateri slovenski list ustrelil čez cilj, ko je branil interese slovenskega gospodarstva. Toda tudi oni je ustrelil čez cilj, ki je na to napako premočno reagiral, ki je videl strahove, kjer jih ni!

Naj se nam oprostijo, če smo malo izčrpnjeje odgovorili na očitke »Jugoslovanskega Lloyd«. Nismo pri tem iskali polemike, temveč naša namera je bila samo ta, da razjasnimo te očitke in da po znanim latinskem pregovoru: clara pacta — boni amici, ostanemo še nadalje dobri prijatelji. Prepričani smo, da bo tudi »Jugoslovanski Lloyd« pripomogel, da bo ta naša namera tudi dosežena!

Konkurzi - poravnave

Razglašeni so konkurzi o premoženjih:

fotografa Ivana Pogačnika v Ljubljani; konkurzni sodnik doktor Senk, upravnik mase dr. Marušič; oglasitveni rok do 19. maja, ugotovitveni narok do dne 26. maja ob pol 9;

posesnika in lesnega trgovca Lovra Rozmana v Voščah pri Radoljici; konkurzni sodnik Bidovec, upravnik mase odvetnik Koblar, prvi zbor upnikov dne 3. maja ob 10, oglasitveni rok do 18. maja; ugotovitveni narok dne 1. junija ob 9;

Bogdana Žiliča, trgovca v Ljubljani; konkurzni sodnik dr. Vrečko, upravnik mase odvetnik dr. Hacin; prvi zbor upnikov dne 11. maja, oglasitveni rok do 4. junija, ugotovitveni narok dne 15. junija ob 9.

V konkurzni zadevi tvrde Zabret in sinova v Bobovku se določa nov ugotovitveni narok na dan 12. maja ob 9. uri pri okrajnem sodišču v Kranju.

Uvedeno je poravnalno postopanje trgovca Geze Mitzkya, registrovanega pod firmo A. Löwy v Središču. Poravnalni sodnik dr. Fabiani, upravnik dr. Adam Ban v

Ormožu, Narok dne 28. maja ob 10., prijavitev do 22. maja.

Avtomobili na Ljubljanskem velesejmu od 5. do 14. junija 1937

Se nikdar ni bila razstava avtomobilov in motornih koles na ljubljanskem velesejmu tako obsežna, pregledna in popolna, kakor bo letos. Na razstavi, ki bo obsegala nad 1400 m² razstavnega prostora, bodo razstavljeni avtomobili vseh vrst, velikosti in cen, tako da zainteresentom pač ne bo težka izbira. Zanimanje za avtomobile je letos znatno oživljeno. Kupce opozarjamo na izredno lep pregled na ljubljanskem velesejmu.

Dosedaj je prijavljena že udeležba naslednjih tvornic oziroma znamk: Lancia, Oldsmobile, Hansa, Lloyd, Fiat, Ford, Maybach, B. M. W., Skoda, Mercedes-Benz, D. K. W., Amilcar, Opel, Chrysler, Daimler-Benz, Chevrolet, Pontiac, Buick, La Salle, Cadillac, Vauxhall, Plymouth, Renault, Horch, Wanderer, Adler, Saurer, Blitz-Truck, Bedford-Truck, G. M. C. Truck, M. A. N., Standard, Framo, Maico, Hillman, Diamant, Bianchi Puch, Sachs. Vsega torej 36 znamk avtomobilov in 7 znamk motornih koles.

Denarstvo

K nedeljskemu shodu podpredsednika PAB

g. Radovića nam pišejo:

Na tem shodu smo pričakovali nasvetov, kako naj rešimo naše kreditne zadruge pred neizbežno propastjo po sedanjih določbah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Slišati smo morali mnogo jugoslovanske politične zgodovine, o kakem nasvetu pa ni bilo ne duha ne sluha. Sklepamo iz tega, da so tudi pri PAB prepričani, da ni rešitve za naše kreditne zadruge in da bo prešlo kreditiranje kmela v bodočnosti popolnoma v roke PAB. V tej situaciji smo mnenja, naj si pomagajo kreditne zadruge z uveljavljanjem neveljavne likvidacijske zakonodaje, a lo neveljavnost naj oprejo na njeno protustavnost, ki jo morajo sodišča upoštevati v vsaki pravdi. Že naša stara ustava iz leta 1867., pa tudi čl. 22. obeh, stare in nove jugoslovanske ustave, dovoljujeta razlastitev imovine (zlasti lastninske pravice) le proti polni in denarni odškodnini. Protustavno je torej, če se odškodnina ne da v denarju, ampak v bonih in obligacijah, ali če se odškodnina ne da za 100 % razlaščenih terjatev, ampak le za 50 % oziroma 75 %. Zlasti je protustavno, da so bili rezervni fondji (plodovi dolgoletnega nesebičnega truda) kratkoročno črtani s tem, da jih morajo zadruge uporabiti za kritje po razlastitvi utrpljenih zgb, ki bi jih moral plačati razlastitelj.

Drug nasvet adresiramo na ministristvo, če mu je vsaj za delno olajšanje današnje situacije našega združništva. Cit. zakonodaja dela razliko med novimi jugoslovanskimi združenji za poljedelski kredit (pri nas jih nimamo) in vsemi drugimi (našimi). Prve bodo zgubile pri kmetih največ 25 %, naše 50 %. V čem je utemeljeno to razlikovanje, to privilegiranje enih združenj pred drugimi? Naj se primerjajo statuti in zadružne zakonodaje, pa se bo tudi ministristvo prepričalo, da so kreditirale naše zadruge kmetom po enakih ali za kmete celo ugodnejših pogojih, kakor kreditirajo zadruge za poljedelski kredit. Torej naj postanejo deležne posebnih določb čl. 32. uredbe tudi naše zadruge. Ministristvo more razširiti te določbe na naše zadruge z golo tolačilno naredbo, da je razumeti s temi združenji tudi one, osnovane pri nas po zak. iz leta 1873. in dr.

Odlog plačil

je dovolilo kmetijsko ministristvo Kmečki hranilnici in posojilnici na Ptujski gori za dobo 6 let za dolgove, nastale do 1. septembra 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov je bilo načelno sklenjeno, da se likvidira vprašanje vlog pri bivši avstrijski poštini hranilnici. Vloge se bodo plačale po relaciji, da so 4 krome enake 1 dinarju.

Pomirjenje je nastalo na praški borzi. Po črnem torku je že v sredo nastalo pomirjenje, v četrtek pa so se začeli tečaji dvigati. Dvig je bil tako silen, da so morali vodilni gospodarski ljudje proti prevelikemu optimizmu nastopiti. Zaradi tega dviga se borzni indeks kljub torkovi paniki ni posebno znižal.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snažil oblike, klobuče itd. Skrobni in svetlobni srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova pl. 3
Telefon št. 22-72

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče.

Tendenca mlačna;
promet din 9.690.616'09.

Že v predzadnjem tednu smo ugotovili, da je na ljubljanski devizni borzi vladala kupčijska živahnost, ki se je v minulem še stopnjevala tako, da je bil za naše prilike dosežen naravnost rekordni tedenski devizni promet malo ne deset milijonov dinarjev.

Napram predzadnjemu borzemu tednu se je tokrat povečal devizni promet za nič manje ko 4¼ milijona dinarjev. Seveda pa gre ta porast predvsem na zaključke v avstrijskih šilingih, katerih je bilo potom privatnega kliringa nabavljeno za 2'836 milj. dinarjev več nego v predzadnjem tednu. Na drugi strani pa se je povišal tudi promet v amer. dolarjih za skoro 850 tisoč dinarjev, v nemških markah pa za 373 tisoč dinarjev kot je razvidno iz sledeče razpredelnice:

Devize:	predzadnji teden	minuli teden	(vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	57	69	
Berlin	1607	1980	priv. klir.
Carib	63	76	
Din. deviza	112	223	avstr. pr. kl.
Dunaj	1158	3994	inkl. pr. kl.
London	2055	2136	inkl. pr. kl.
Montreal	5	—	
New York	288	1128	
Pariz	63	30	
Praga	9	7	
Solon	18	—	boni
Trst	3	48	priv. klir.

Narodna banka je posredovala kot dosedaj le v Curihu, Londonu in Parizu v skupnem iznosu din 160.000'—.

V privatnem kliringu so v teku minulega tedna beležili na ljubljanski borzi:

anglški funt:	19. aprila	20. aprila	21. aprila	22. aprila	23. aprila	
	237'20	238'80	238'—	238'—	237'20—238'80	
avstrijski šiling:	19. aprila	7'95—8'05	20. aprila	7'95—8'05	21. aprila	7'95—8'05
	22. aprila	7'95—8'05	23. aprila	7'98—8'08		
nemška marka:	19. aprila	12'09—12'29	20. aprila	12'02—12'22	21. aprila	12'20
	22. aprila	12'075—12'275	23. aprila	12'05—12'25		

Na borznem sestanku dne 19. aprila t. l. deviza Praga ni beležila in je njen tečaj od 16. t. m. do 20. IV. 1937 popustil za 0'32 poena.

V razdobju od 19. do 23. aprila t. l. so bile dosežene tečajne razlike kot sledi: Amsterdam — 5'50, Berlin — 4'76, Bruselj — 0'25, London + 0'37, Newyork — 8'75, Pariz — 1'80 in Trst — 0'24. Edini Curih je notiral brez izprememb in bil stalno trgovan na bazi dosedanjih tečajev.

Devize	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam	1937	
	19. IV.	2391'16
	23. IV.	2385'66
Berlin	19. IV.	1754'78
	23. IV.	1750'02
Bruselj	19. IV.	735'70
	23. IV.	735'45
Curih	19. IV.	996'45
	23. IV.	996'45
London	19. IV.	214'41
	23. IV.	214'78
New York	19. IV.	4333'50
	23. IV.	4324'75
Pariz	19. IV.	195'07
	23. IV.	193'27
Praga	19. IV.	—
	23. IV.	151'93
Trst	19. IV.	228'94
	23. IV.	228'70

Efektno tržišče.

Tendenca za državne papirje še stalna.

Ministristvo financ je temeljem akta št. 15.840/VI od 16. aprila 1937 izdalo s 1. aprilom t. l. IV. tranšo 5% državnih srednje-

ročnih obveznic za finansiranje javnih del po din 5.000'— in din 10.000'— nominale v serijah 31 do 33 oziroma 34—40 in v skupnem nominalnem iznosu din 100.000.000'—. Roki kuponov so 1. oktober in 1. april, zrebanje pa se vrši 1. aprila 1941. Te obveznice so z 22. t. m. pričele kotirati tudi v službeni tečajnici ljubljanske borze.

Na zadnjem borznem sestanku je bila vojna škoda eksekutivno prodana na bazi din 400'—, sicer pa ni bilo nobenega prometa.

Od zasebnih vrednostnih papirjev je notirala Trboveljska premogokopna družba z mlačnejšo tendenco ter beležila 19. t. m. din 260'— v povpraševanju in din 280'— v ponudbi, a 23. t. m. din 250'— za denar ter din 260'— za blago.

Notice državnih efektov so bile:

	1937	din	din
7% inv. pos.	19. IV.	87'—	88'—
	23. IV.	88'—	88'50
8% Blair	19. IV.	95'—	96'—
	23. IV.	95'—	96'—
7% Blair	19. IV.	88'—	88'50
	23. IV.	86'—	87'—
7% Seligm.	19. IV.	98'50	100'—
	23. IV.	99'—	100'—
4% agr. obv. iz l. 1921.	19. IV.	52'—	53'—
	23. IV.	52'—	53'—
4% agr. obv. iz l. 1934.	19. IV.	51'—	53'—
	23. IV.	51'—	53'—
6% begl. obv.	19. IV.	76'—	77'—
	23. IV.	75'—	77'—
25% voj. škoda	19. IV.	407'—	408'50
	23. IV.	408'—	410'—

Zitno tržišče.

Tendenca za koruzo zelo čvrsta, za pšenico trdna.

Cene koruzi so beležile s čvrsto tendenco, medtem ko je pšenica in pšenična moka v ceni znatno popustila. Tako se je moka vseh vrst pocenila za din 10'—, pšenica pa za din 5'— pri 100 kg. Ostalo blago je beležilo nespremenjeno. Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene te cene:

Zito:	din	din
Koruza:		
času primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakl. postaja	97'—	99'—
času primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakl. postaja, dobava v maju 1937	99'—	101'—
času primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakl. postaja, dobava v juniju 1937	100'—	103'—
prekomerno suh čimkvantin letine 1936, zdrav, rešetan, franko naklad. postaja	117'—	120'—
Pšenica:		
banatska, 78 kg, 2% primeci, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	177'—	179'—
bačka, 78 kg, 2% primeci, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu, feo nakladalna postaja	177'—	179'—
Rž:		
72 kg, 2%, feo. vagon gornjebačka postaja	141'—	143'—
Ječmen:		
spomladanski, 67 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, feo. nakladalna postaja	139'—	142'—
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, feo. vagon slavonška postaja, plačljivo proti duplikatu	116'—	118'—
Ajda:		
zdrava, rešetana, siva, parilita Ljubljana	127'—	132'—
Mleviski izdelki:		
Moka:	din	din
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270'—	275'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270'—	275'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	250'—	255'—
pšenična 5, bačka po-		

staja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 230'— 235'—

Otrobi:
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 106'— 108'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 94'— 96'—

Lesno tržišče.

Tendenca stalnejša.

Izvoz lesa iz Slovenije v Nemčijo in Anglijo je ponovno dokazal, da so naše uzance za trgovanje z lesom že zastarele ter predvsem pomanjkljive. Tako imamo posebne uzance v Ljubljani, ki se ne strinjajo s sortiranjem in prevzemanjem na Sušaku, še manj pa s klasifikacijo blaga v Bosni. Naše uzance so bile pač prikrojene za italijansko tržišče in so kot rečeno z ozirom na današnje prilike zelo pomanjkljive. Da pa se moremo udejstvovati na mednarodnih tržiščih, je nujno potrebno, da se lesne uzance v Jugoslaviji izenačijo, ker za vsako eksportno trgovino so potrebne predvsem uzance, ki obsegajo sortacijo in natančne določbe glede kakovosti. Mi vendar ne moremo zahtevati, da se kupci iz tujine ravnajo po uzancah vsake pokrajine posebej. Potrebno je torej, da strokovnjaki sestavijo take uzance, v katerih bodo upoštevani vsi lesni produkti, ki se danes izvažajo iz Jugoslavije. Lahko se sortira les po tipih, vendar pa morajo biti uzance tako jasne, da je tako v pogledu kakovosti, kakor tudi sortiranja izključen vsak dvom.

Pri sestavljanju novih uzanc naj se za predmet obravnava v prvi vrsti praktično in šele v drugi vrsti teoretično. Le uzance, sestavljene na tej podlagi, bodo ustrezale svoji najvažnejši svrhi ter modernim zahtevam eksportne trgovine.

Les:

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I. II., monte . . .	90'—	120'—
Brzojavni drogovji . . .	130'—	140'—
Bordonali merkantilni . . .	125'—	135'—
Filerji do 5/6" . . .	130'—	140'—
Trami ostalih dimenzij . . .	135'—	145'—
Škorete, konične, od 16 cm naprej . . .	295'—	315'—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej . . .	325'—	355'—
Škorete, podmerne, do 15 cm . . .	220'—	260'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej . . .	245'—	265'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej . . .	265'—	295'—
Kratice, za 100 kg . . .	30'—	35'—

Bukev:

Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	230'—	250'—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II.	325'—	345'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	265'—	295'—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi I., II.	480'—	530'—

Hrast:

Hlodi I. II.	210'—	240'—
Bordonali	810'—	910'—
Deske-plohi, neobrobljeni boules . . .	895'—	925'—
Deske-plohi, neobrobljeni, I., II.	710'—	810'—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	805'—	905'—
Frizi I. širine 5, 6 in 7 cm	750'—	800'—
Frizi I. širine od 8 cm naprej	800'—	930'—

Oreh:

Plohi, neparjeni, I., II.	810'—	890'—
Plohi, parjeni, I., II.	850'—	940'—

Parketi:

hrastovi, za m ²	48'—	56'—
bukovi, za m ²	36'—	44'—
Zeleza, pragi 2-60 m 14x24		
hrastovi, za 1 komad	32'—	34'—
bukovi, za 1 komad	22'—	25'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	12'—	13'—
hrastova, za 100 kg	11'—	12'—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	34'—	38'—
scanella, za 100 kg	39'—	43'—

Ruski eksport zlata

Velike pošiljke ruskega zlata, ki je prišlo v zadnjem času na londonsko tržišče (za 10,3 milijona funtov) in ki so jim sledile še nadaljnje pošiljke za najmanj 20 milijonov funtov, so vzbudile v angleških finančnih krogih mnogo ugibanja.

Ker je ruska trgovinska bilanca že več let aktivna in se še od leta do leta njena aktivnost zboljšuje, izvoz ruskega zlata gotovo nima namena, da bi se z njim krili trgovinski dolgovi. Tudi za nakup posebnih surovin ali vojnega materiala v zvezi z ruskim oboroževalnim programom bi najbrže zadovoljstvo tudi le del izvoženega zlata. Zato smatrajo v Londonu, da bo sovjetska vlada pripravila večje devizne rezerve za primer vojne, mogoče pa tudi zato, da bi svetu pokazala moč ruskih finančnih rezerv. Ker bi v primeru vojne naletel lahko izvoz zlata za kritje vojnih potrebščin iz inozemstva na težkoče, izgleda prva domneva precej verjetna. Mogoča je seveda tudi druga domneva, torej jasno predočenje ruskih rezerv, kar bi bilo naslovljeno predvsem na sedanjo politiko tretjega rajha.

Evropski lesni izvoz v februarju 1937

»Europäischer Holzexport« pri naša o evropskem izvozu za mesec februar naslednjo statistiko:

	Izvoz v m ³	v standardih
Norveška	18.675	2.736
Švedska	85.560	14.107
Finska	41.052	8.247
Rusija	32.968	3.693
Estonska	4.003	537
Latvija	39.137	3.859
Litavska	10.103	1.069
Poljska	143.885	16.941
Češkoslov.	142.015	5.507
Avstrija	187.193	18.888
Jugoslavija	117.637	15.730
Romunija	117.796	17.904
	910.624	108.218

Tekstilna konferenca v Washingtonu

Dne 2. 4. se je v Washingtonu pričela mednarodna tekstilna konferenca. Zastopane so bile skoraj vse države, ki imajo kaj tekstilne industrije. Konferenca nima namena, predelati kako določeno resolucijo z ozirom na delovni čas. Namen ima le, da ustvari širok pregled čez vse probleme, ki vplivajo na delovne pogoje. USA in Francija vodita reformno stranko, ki vidi rešitev v skrajšanju delovnega časa. Japonska je na čelu nasprotnih strank, ki je proti popuščanju delavstvu in si želi koncesije proti tržnim razmeram. Velika Britanija je na sredi, z ne tako odločno izraženim nasprotovanjem skrajšanju delovnega časa, a z običajno zavlačevalno taktiko. Dobro b bilo, ako bi konferenca pripravila pot bolj realističnemu razpravljanju o delovnem času v Zenevi in če omogoči kakšno poznejšo konferenco o tržnih in trgovsko konkurenčnih razmerah.

Iz združnega registra

Vpisala se je Travnjska zadruga v Gorici. Nadalje se je vpisala Kreditna zadruga združnih službenecv dravske banovine v Mariboru.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 24. aprila objavlja: Uredbo o banovinskih trošarinah — Pravilnik o načinu pobiranja skupnih banovinskih trošarin — Pravilnik k določbam finančnega zakona za leto 1937/38. o taksah — Pravilnik o pouku v plesnih šolah — Podaljšava roka za prijavo kozmetičnih preparatov — Odločba glede lova rakov kočakov — Odločbe občne seje državnega sveta — Objava o uporabljanju izraza »ljudska solat« — Razne razglase sodišče in uradov ter razne druge objave.

Občni zbor ljubljanskih obrtnikov

Zborovanja Obrtniškega društva so zaradi svojega pomena za Ljubljano dogodki prve vrste in bodo tudi ostali. Kljub majhni udeležbi se je zato tudi 31. občni zbor tega društva minulo soboto v dvorani restavracije Zvezde vršil v tem znamenju. Pokazal je, da si je pridobilo to delavno društvo že trajnih zaslug za vse naše mesto in za gospodarstvo Slovenije. Pismeno sta pozdravila občni zbor dr. Windischer in poslanec Turk.

S kratkim nagovorom je predsednik društva g. Josip Rebek pozdravil navzoče in še posebej zastopnike oblastev, zastopnika Zbornice za TOI dr. J. Pretnarja in zastopnike tiska, ter otvoril občni zbor. Le na kratko je omenil važna vprašanja, o katerih je pretekli teden obširno razpravljala Zbornica na svojem zasedanju in o čemer je naš list že obširno poročal. Iz njegovega poročila se je izražala skrb društva za strokovna in stanovska vprašanja obrtnikov, z načelnega stališča pa za sporazumno in mirno delo. Obžaluje, da se je moral opustiti Vajenski dom, ki je v štirih letih storil mnogo dobrega za naš obrtni naraščaj. Splošne razmere obrta se še niso zboljšale in je govor o prezaposlenosti zlasti zgrešen, ko vidimo, da je v resnici prenatrpanost le posledica že prevelike redukcije delavnic in pa pomanjkanja gotovine. Popolno nerazumevanje do obrta pa kaže javnost tudi s tem, da opuščajo celo nujno potrebna popravila na zgradbah, ki bi dala vsem rokodelcem rednega zaslužka.

Podrobneje je poročal o delovanju društva tajnik g. Špeletič. Spominjal se je umrlih članov: Modičeve, Antona Slovše, Ivana Kersniča in zlasti Josipa Turka, katerih spomin so navzoči počastili s klici: Slava jim! Nato je prešel na po-

ta namen prirejenih mnogo sestankov s stvarnimi poročili in bo društvo še naprej vztrajalo na načelnem neodvisnem stališču.

Med družabnimi prireditvami je najlepší uspeh dosegel XIII. obrtniški ples. Strokovno so se izvedle mnoge ankete in intervencije. Društvo je podpiralo tudi »Obrtni vestnik« in izdaja svoj koledar. Upati smemo, da se bodo tudi za obrtništvo pričeli boljši časi.

Blagajniško poročilo in o proračunu za leto 1937. je poročal blagajnik g. Urbas z razčlenbo izdatkov in dohodkov. Članarina je 24 dinarjev letno in bo znašal novi proračun 26 tisoč dinarjev. Lani je imelo društvo 52 tisoč dinarjev dohodkov in 44 tisoč dinarjev izdatkov. Po poročilu nadzornega odbora je g. Breecljnik predlagal razrešnico odboru, ki je bila soglasno sprejeta.

V novi odbor so izvoljeni poleg predsednika Josipa Rebeka in podpredsednika Igljica večinoma vsi dosedanjí odborniki: gg. Bajec, Batjel, Briceelj, Fajtar, Hibšer, Jelovšek, Jereb, Ivan Jeras, Krapež, Lombar, Mežnaršič, Primožič, Rogelj, Šiferer, Špeletič, Tušar in Urbas. V nadzorstvo: gg. Breecljnik in

Turk, za predsednika razsodišča pa g. E. Franchetti. Odbor sme sprejeti še nekaj zastopnikov ostalih strok.

V debato so posegli gg. Igljic, Lombar in Fajtar, ki so predlagali znova nekatere akcije, takó novo modno revijo, izlete in intervencije v vprašanih obrtnega zakona, glede uvedbe minimalnih mezd, zavarovanja za starost, onemoglost in smrt ter za zvišanje uradniških plač. Sprejet je bil predlog za obnovo modne revije in za prireditev izleta na Kurešček, ki bo 2. maja. Na predsednikov predlog je poslan občni zbor svoje pozdrave č. članu dr. Marnu o priliki njegove upokojitve ter zahvalo poslancem in dr. Windischerju. S kratkimi pojasnili, zlasti glede drugega društva, ki se baje ustanavlja v Ljubljani, in glede nekaterih strokovnih specialnih vprašanj je predsednik Rebek združil pregled glavnih stalnih nalog in akcij društva. Zahteval je uvedbo pavšalne pridobnine tudi za ljubljanske male obrtnike do 4 KS in s 4 pomočniki, znižanje cen električnega toka, poudaril uvedbo davka na poslovni promet in nato zaključil uspešno občni zbor s pozivom na delo za večjo skupnost in družabnost ljubljanskega obrtništva, ki je odgovorno za usodo vsega stanu v naši banovini.

balaze z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Občni borji

Sentjanski premogovnik And. Jakij d. d. v Krmelju pri St. Janžu bo imel IX. občni zbor 5. maja ob pol dvanajstih v svoji pisarni v Krmelju. Pol ure prej bo istotam redni občni zbor Premogokopne družbe »Belokrajina« v Črnomlju, ki bo sklepal o fuziji obeh tvrdk.

16. redni občni zbor Obrtne banke v Ljubljani bo v torek, dne 4. maja ob 11. v prostorih ravnateljstva v Ljubljani, Gradišče 2. Glasovalno pravico imajo delničarji, ki so položili vsaj osem dni pred občnim zborom najmanj 10 delnic.

»Union«, hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor v torek, dne 4. maja ob 17. v srebrni dvorani hotela Union v Ljubljani. Delnice treba položiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

16. redni občni zbor d. d. Salus v Ljubljani bo v torek, dne 4. maja ob 17. v družbeni pisarni v Ljubljani, Aleksandrova cesta 10. Delnice je treba založiti vsaj do 26. aprila. Deset delnic upravičuje do enega glasu.

17. redni občni zbor Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani bo v torek, dne 4. maja ob 10.30 v sejni sobi zavoda v Ljubljani. Delnice treba založiti vsaj šest dni pred občnim zborom pri likvidaturi zavoda. Posest 25 delnic daje pravico do enega glasu.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:
461 — Aleksandrija: mizarški kalupi, vezane plošče, furnirji, parketi iz hrastovega lesa,
462 — London: lesene igrače z narodnimi motivi,
463 — Tel-Aviv: gradbeni les, les za zaboje, zaboji za pomaranče,
464 — Pariz: vinski sodi, toda ne montirani,
465 — Dunaj: borov les za papirno industrijo.

Deželni pridelki:
466 — Leipzig: zdravilne rastline,
467 — Chicago: zastopniška tvrdka išče gorčično seme,
468 — Tunaj: ponuja se zastopnik za živila,
469 — Tel-Aviv: fižol, koruzna moka,
470 — Halle a. Saale: ponuja se zastopnik (zlasti za srednjo Nemčijo) za deželne pridelke, ko tudi za proizvode, ki služijo kot surovina tvornicam čokolade, sladkarij, konzerv in marmelade.

Proizvodi sadjarstva:
471 — London: zastopniška tvrdka išče pekmez,
472 — Wilthen (Nemčija): vino za izdelovanje konjaka, žganja in vinskih destilatov,
473 — London: sveže jagode, konzervirane s pomočjo SO₂,
474 — Hamburg: sadna pulpa,
475 — Tel-Aviv: suho sadje in glikoza.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:
476 — London: zastopnik za ribje konzerve,
477 — Tel-Aviv: perutnina,
478 — London: konzerve s sardinami.

Proizvodi rudarstva:
479 — Tel-Aviv: gradbeni material (cement, železne konstrukcije itd.), rude vseh vrst,
480 — Milan: kaolin.

Industrijski proizvodi:
481 — Berlin: koža za čiščenje okenskega stekla,
482 — Milan: karton in papir,
483 — Szeged: platno in smirkov papir,

484 — London: razni proizvodi z našimi narodnimi motivi,
485 — New York: vsakovrstni žeblički za pritrjevanje map in spojnice za akte,
486 — Berlin: tehnična koža, pogonski jermeni in razne kože za izdelovanje vrvi,
487 — Stoke - Under - Ham (Somerset, Anglija): kožne rokavice za dame,

488 — Bruselj: ponuja se zastopnik za rotacijski papir,
489 — Aleksandrija: klej,
490 — New York-City: pleteno tekstilno blago, kakor: sviterji, pulóverji, ogrinjala za kopanje itd.,
491 — Milan: emajl v prahu za lito železo,
492 — Hamburg: glicerín (dvakrat destilirán in kemično čist), dinamič,
493 — Milan: gasilski emajl za železo.

Razno:
494 — Zagreb: ponuja se zastopnik za Nizozemsko (začasno v Zagrebu),
495 — Chicago: ponuja se zastopnik na tamošnjem trgu za naše izvoznike,
496 — Leipzig: zastopniška tvrdka se ponuja za razne proizvode,
497 — Dresden: ponuja se zastopnik za izvoz raznih jugoslovanskih surovin za Nemčijo ko tudi za uvoz nemških industrijskih proizvodov v Jugoslavijo,
498 — Casablanca: tvrdka, katere predsednik je trenutno v Anversu, želi izvažati v Maroko fižol ter stročnice, leseno volno, emajlirano in stekleno blago, keramično posodo,
499 — Hamburg: neka tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki raznih proizvodov, ki bi bili pripravljene delati s severno-nemškimi trgi.

Opombe:
Št. 1. — Milan: odvetnik v Milanu, ki govori in dopisuje v našem jeziku, ponuja našim interesentom svoje usluge za razne pravne posle.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način em-

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 4. maja ponudbe za dobavo tekočin za čiščenje, masti za parkete, pralne sode in kokosovih otirac.
Generalna direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 11. maja ponudbe za napravo kartoteke.
Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 13. maja ponudbe za dobavo vijakov za les, jeklene žice in žičnikov.

LICITACIJE:
Kralj. banska uprava razpisuje na dan 10. maja t. l. javno pismo licitacijo za mizarška, steklarška, slikarska, parketarška, ključavničarska, pleskarska in tapetniška dela pri gradnji moškega oddelka bolnice za duševne bolezni na Studencu. Pojasnila daje tehnični oddelek, soba 18.

Pri Upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu bo dne 5. maja licitacija za dobavo dizel-lokomotive, dne 7. maja za dobavo raznih barv, laka, firneža, ščetk in dr., dne 8. maja pa za dobavo šamotne opeke. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu
Kr. namestništvo je odlikovalo generalnega inspektorja vseh poljskih sil generala Rydz-Smiglyja z redom belega orla I. stopnje.
Predsednik Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu Flustener van Flissingen je prišel v Beograd, kjer se je sestal z vodilnimi našimi gospodarskimi ljudmi, da se dogovori glede udeležbe Jugoslavije na kongresu Mednarodne trgovinske zbornice, ki bo letos v Berlinu. Sestal se je tudi s predsednikom ljubljanske zbornice Ivanom Mohoričem.
Francoski prosvetni minister Jean Zay se je na povratku iz Aten ustavil v Beogradu.
Volitve v kmetijske zbornice bodo v dravski banovini dne 27. junija. Voli se tajno in z listki.
V Sarajevu je popolnoma pogorela opekarna tvrdke Braun. Skoda cenijo na 1,2 milijona din.
Država je odkupila od Narodne banke vse terjatve naših izvoznikov v Italiji. Skupno je odkupila terjatve za skoraj 140 milijonov din. Za ta znesek bo država

kupila v Italiji razno blago. Pogajanja o teh državnih nabavah bodo v kratkem zaključena.

Kartel beograjskih tiskarnarjev je bil sklenjen v Beogradu. Kartel velja do konca 1. 1937. ter se tiče enotnih cen. V kartelu so skoraj vsa beograjska podjetja.

V ljubljanski železniški direkciji je 2000 delavcev premalo nameščenih, kakor je ugotovil nedeljski občni zbor slovenskih železničarjev.

Pogajanja za ureditev plačilnega prometa s Svico se bodo začela sredi maja v Beogradu.

Za novega praškega župana je bil izvoljen dr. Zenkl, ki je imel pred kratkim v Ljubljani več predavanj o socialni politiki mest.

Predsednik avstrijske republike Miklas bo predsednik samo še do jeseni, potem njegova funkcijska doba preneha. Kot njegov naslednik se imenuje dr. Šušnik, kot novi avstrijski kancelar pa sedanji dunajski župan dr. Schmitz.

Turški zunanji minister dr. Ruždi Aras obišče maja meseca oficialno Moskvo.

»ECHO de Paris« poroča, da bo **Blum odstopil**. Vest pa je treba sprejeti s prav veliko rezervno.

Min. predsednik Göring je prišel v Rim, kjer se bo sestal z Mussolinijem.

Frankovci nadaljujejo ofenzivo na baskiški fronti in so prebili fronto pri Elbaru ter zavzeli mesto Eloria. Poročajo nadalje, da so ujeli 1000 vladnih vojakov. Napovedujejo tudi že padec Bilbao. Bilbao med tem zalagajo Angleži z živil in je blokada pred Bilbaom popolnoma neučinkovita.

V Bilbao so znova prispeli trije angleški parniki z živil. Baskijci so sedaj z živil preskrbljeni.

General Miaja je izjavil, da bo na vsako bombardiranje Madrida odgovoril z bombardiranjem enega mesta, ki je pod oblastjo Franca.

Predsednik izvršilnega odbora sovjetske unije Molotov je ostro napadel višje sovjetske uradnike, ker da sabotirajo vladno delo in ker ne kažejo nobenega razumevanja za komunistične državne potrebe. Molotov je te uradnike tudi imenoma imenoval. Pričakujejo, da bodo sedaj vsi ti uradniki aretirani.

Radio Ljubljana

Torek, dne 27. aprila. 11.00: Poljska ura: O slovenski narodni pesmi (Luka Kramolc) — 12.00: Odmevi iz daljnih dežel (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Klavirski koncert štiročno (gdč. Herta Seifert in g. Gojmir Demšar) — 18.40: Z letalom čez naše kraje (Vladimir Regally) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: prof. Fran Novak in slovenska stenografija (dr. Jernej Pavlin) — 19.50: Zabavni zvočni tednik — 20.00: V. orgelska ura. Sodelujeta g. prof. Matija Tomc (orgle) in ga. Tončka Suštarjeva (sopran) — 21.15: Male skladbe velikih skladateljev (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 28. aprila. 12.00: Baletna glasba (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče po željah — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Mladinska ura: Spoznajmo glasbilo: rog, trobenta (dr. A. Dolinar) — 18.20: Navodila za gatenje ptic (Miroslav Zor) — 18.40: Nerazrušljivost zakona (dr. Odar Alojzij) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Delo Srbov med Jugoslovani 1848/9 — 19.50: Šah — 20.00: Ura lahke glasbe (igra del godbe »Sloga«) — 21.00: Plesna glasba na dveh klavirjih (plošče) — 21.15: Slovenski vokalni kvintet — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Jožek in Ježek.

KLISEJE
vseh vrst po fotografijah, ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA-13

Rogaska Platina

datke o poslovanju društva. Od 400 je le približno 300 članov plačujočih, vedno bolj pa prodira v obrtniške vrste beda, katero skuša omiliti socialna akcija društva s podporami in posle; s skladom pok. Josipa Turka. Skrb za splošno stanovsko zaščito, deputacije v davčnih zadevah in razna posredovanja so bile glavno delo. Uspeh je doseglo zastopstvo zlasti v davčnih vprašanjih. V davčnem odboru se je znižala kvota 270 obrtnikom za nad 900 tisoč din, v okolici 107 obrtnikom za 350 tisoč din. To je bilo tem važnejše, ker je naše splošno gospodarsko stanje močno prizadeto od sankcij, od kmečke in denarne zaščite ter prestroge davčne prakse. Društvo bi bilo moralo lani praznovati svojo 30letnico, a se je priprava zavlekla in se ponovni termin za proslavo še ne more določiti.

Uspešno pa je delovala propagandna obrtniška akcija društva, kakor je pokazala velika pomladanska modna revija, ki se bo morala ponoviti vsako leto. Odbor se je udeleževal razstav tudi v drugih krajih, zborovanj Zveze obrtnih združenj in manifestacije v Ljutomeru. Velik udarec pa je bila ukinitve Vajenskega doma. Zato je tembolj potreba poudariti pomoč od strani gg. poslancev Mohoriča in Turka, ki sta vložila več interpelacij in izvedla nekatere intervencije na prošnjo društva. Pri volitvah v Zbornico se je odboru posrečilo zbrati vse članstvo za odločen nastop, da si zagotovi pridobljene pozicije. Bilo je

V času sezije vam bo primanjkovalo čajnega masla
Čajno maslo samo toliko časa, dokler ne pišete dopisnice na naslov: znamke „Storžič“ Miekarska nakupovalna in prodajna zadruga, r. z. t. o. z. Predosije pri Kranju Telefon: Kranj 74